TEATR ROZRYWKI W CHORZOWIE
SEZON 1994/95

Okno na Parlament

RAY COONEY

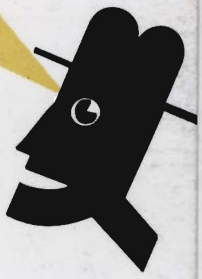

Ray Cooney

Okno na Parlament

(out of order)

z angielskiego przełożyła Elżbieta Woźniak

reżyseria Maciej Korwin

scenografia Jacek Zagajewski

asystent reżysera Adam J. Szymura

inspicjent Zdzisław Ogos

sufler Ewa Grysko

premiera czerwiec 1995

Prawa autorskie reprezentuje ADiT

Marcinowi Sławińskiemu niedoścignionemu mistrzowi w "rozgryzaniu" najbardziej przewrotnych fars z podziękowaniem za pomoc

Reżyser

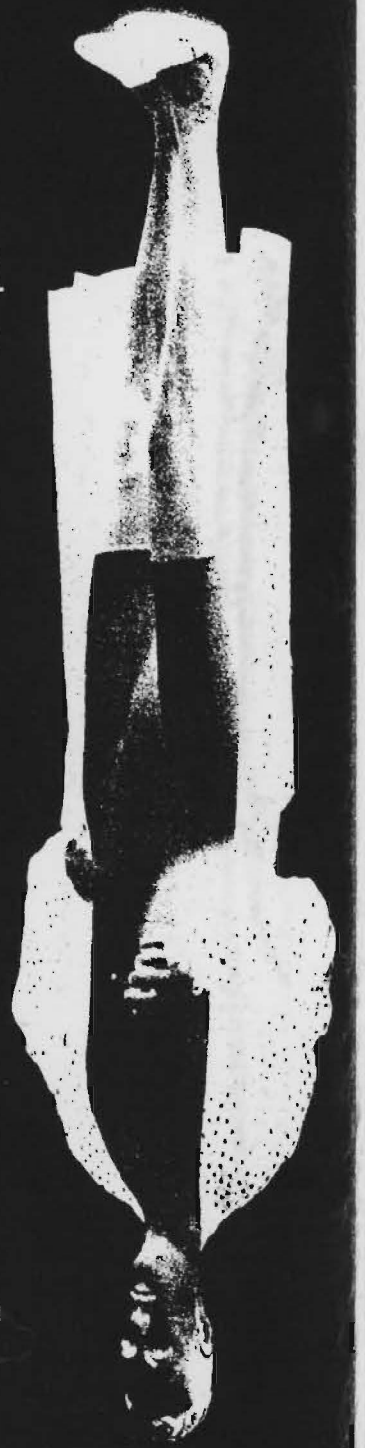

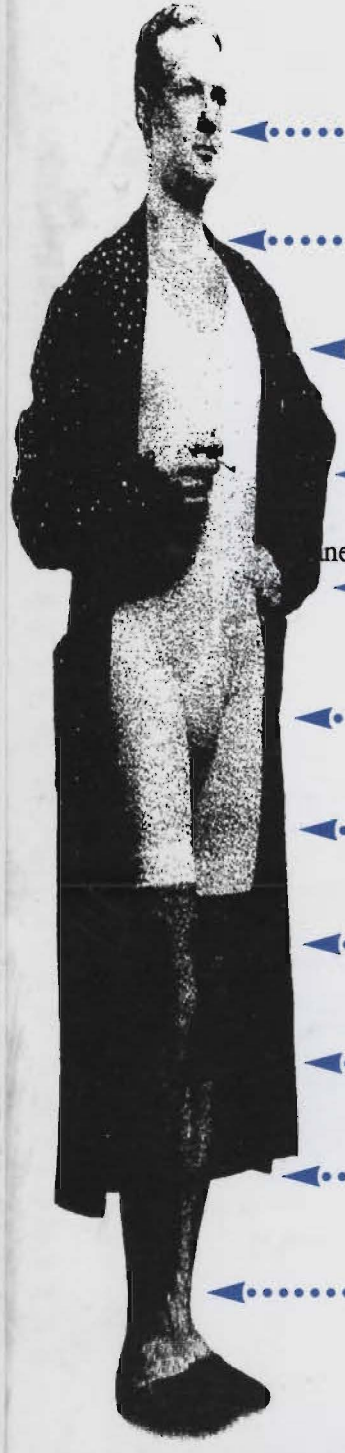

obsada:

Richard Willey Jacenty Jędrusik

Kierownik Adam J. Szymura

Kelner Artur Święs

Pokojówka Katarzyna Ulicka

ne Worthington Aleksandra Gajewska

Ciało Janusz Krzypkowski

George Pigden Robert Talarczyk

Ronnie Marek Cyris

Pamela Maria Meyer

Gladys Róża Miczko

oraz Okno

25.06.95 v

Drodzy Państwo!

Poproszono MNIE o napisanie 500 słów

na temat: "FARSA". Chociaż mam do czynienia z tym gatunkiem od blisko 30 lat, to chyba nie potrafię zdefiniować albo wyjaśnić, czym właściwie jest Farsa.

Farsa jest często niedoceniana - częściowo ze względu na istnienie szeregu nienajlepszych sztuk tego rodzaju a częściowo dlatego, że bywają aktorzy, którzy grę w Farsie traktują w inny sposób, niż traktowaliby grę w tragedii.

Sądzę, że w gruncie rzeczy najlepszymi Farsami są tragedie. Akcja w dobrej Farsie powinna nadawać się do użycia w czystej tragedii. Tragedia jest esencją Farsy; nawet dialog Farsy powinien być możliwy do zamiany z dialogiem tragedii.

Głównym tematem większości Fars jest walka jednostki ze stale potęgującymi się przeciwieństwami losu. Jednostka cierpi też z powodu cech swojego charakteru i własnej niezdolności do kontrolowania swoich reakcji w stresie. No cóż, to, jak sądzę, określa większość moich Fars!

W gruncie rzeczy, im dłużej o tym myślę, tym bardziej czuję, że Farsa ma być może wiecej wspólnego z tragedią niż z komedią. Komedia przedstawia niezwykłą osobę w codziennej sytuacji, podczas gdy Farsa (i tragedia) to zazwyczaj zwykli ludzie usiłujący poradzić sobie w niezwykłych sytuacjach.

I tak, jeżeli Farsa zbliża się bardziej do tragedii, to rozsądna jest chyba teza, że im bardziej rzeczywista i prawdziwa będzie sztuka i przedstawienie, tym silniejsza będzie reakcja widowni. Nie ma absolutnie żadnej różnicy między człowiekiem znajdującym żonę w łóżku z najlepszym przyjacielem w Farsie a człowiekiem znajdującym żonę w łóżku z najlepszym przyjacielem w tragedii.

Reakcja męża w obu sztukach powinna być dokładnie taka sama. Różnica jest w reakcji widowni - nie męża.

Oczywiście aktor grający w Farsie musi wypracować szczególną technikę. To jasne, że musi słuchać reakcji widowni - w pierwszym wypadku śmiech będzie go często zagłuszać. Aktor Farsy musi się też nauczyć nie "trzymać piłki" za długo. Aktorstwo farsowe jest bardzo podobne do meczu tenisowego: grasz lepiej jeżeli twój przeciwnik dobrze odbija ci piłkę. Jedną z cech tragedii są długie przemowy, w czasie których główny bohater wychodzi na środek sceny i przez kilka stron skarży się na zły los. Bardzo wzgledne (i dodajmy - nie nazbyt trudne) dla głównego bohatera. Nic takiego nie zdarza się w Farsie. Aktor potrzebuje partnerów, a partnerzy jego.

Niedocenianie Fars wynika też, jak sądzę, z faktu, że język jakim są pisane jest zwyczajny i przyziemny, ponieważ działające postacie są zwyczajne i przyziemne. Nie filozofują na temat swoich problemów. Rozwiązują je - i to na ogół pod presją okoliczności.

Farsopisarz przemyślnie układa sytuacje i manipuluje nimi, żeby dostosować je do potrzeb sztuki. Jestem jednak przekonany, że wykonanie musi być absolutnie prawdziwe i wiarygodne. Oczywiście gra aktora tylko wtedy może być prawdziwa, jeśli autor stworzył rolę i sytuacje, które dadzą mu do tego materiał. Tak więc autor chociaż manipuluje sytuacjami i dostosowuje je do potrzeb sztuki, musi jednocześnie pisać "prawdziwie" i "serio".

Myślę, że to było około 500 słów i mam nadzieję, że jesteście Państwo odrobinę mądrzejsi. W każdym razie ja miałem okazję, żeby się trochę pozastanawiać.

Ray Cooney

Ray Cooney

Aktor, reżyser, producent, jeden z najpopularniejszych współczesnych autorów sztuk teatralnych.

Urodził się w 1932 roku w Wielkiej Brytanii. Teatralną karierę rozpoczął jako chłopiec w 1946 roku. Przez dziesięć lat zdobywał praktykę grając w teatrach prowincjonalnych, a następnie został przyjęty do Zespołu Briana Ria w Teatrze Whitenhall w Londynie. Dla niego też napisał, wraz z kolegą, aktorem - Tony Hiltonem - swoją pierwszą sztukę *One For The Pot* (1960).

Od roku 1966 jest dyrektorem Ray Cooney Presentations Ltd., od 1983 - reżyserem i dyrektorem artystycznym Theatre of Comedy Company w Londynie.

Od tego czasu, równolegle grając, reżyserując i będąc producentem wielu przedstawień, napisał 12 sztuk, wśród których znajduje się wiele prawdziwych hitów granych z powodzeniem w Londynie, Nowym Jorku i wielu miastach na całym świecie. *Mayday* - frasa rekordzistka grana była na West Endzie nieprzerwanie przez 10 lat. *Okno na Parlament* oprócz entuzjastycznych reakcji widzów i sukcesu frakwencyjnego zostało nazwane "Rolls-Roycem farsy", a także przyniosło Cooneyowi prestiżową nagrodę Oliviera dla najlepszej komedii 1991 roku.

Prapremiera polska tej farsy odbyła się w Teatrze Kwadrat w Warszawie w kwietniu 1993 roku w reżyserii Marcina Sławińskiego.

Wśród jego komedii znajdują się: *Chase Me Comrade, Move Over, Mrs Markham, Why Not for Breakfast, There goes the Bridge, Two into One* i *Run for your Wife*.

Talent Raya Cooneya dziedziczy zapewne syn - Michael, autor kilkunastu scenariuszy telewizyjnych i filmowych oraz farsy *Z rączki do rączki*, którą napisał i sam wyreżyserował w 1993 roku w Theatre Royal w Windsorze. Już wkrótce Michael Cooney trafi na West End.

Elżbieta Woźniak od 1982 roku mieszka w Londynie. Dzięki niej polska publiczność poznaje doskonałe farsy Raya Cooneya (*Ratuj się kto może, Hotel Westminster, Okno na Parlament, Wszystko w rodzinie*).

Jest tłumaczem, który trafia w przysłowiową "dziesiątkę". Ma na swoim koncie m. inn. *Rewanż* Robina Hawdona, *Szaleństwo Jerzego III* Alana Bennetta, *Nagłe zastępstwo* Kena Ludwiga, *Pomysł na morderstwo* Edwarda Taylora.

Zapraszamy do Pizza Hut w budynku Teatru Rozrywki

Państwowy Teatr Rozrywki

41-500 Chorzow, ul. Konopnickiej 1, tel. 413 231-5, fax 414 195

Dyrektor naczelny i artystyczny
Dariusz Milkowski

Kierownik muzyczny
Jerzy Jarosik

Kierownik literacki
Paweł Gabara

kierownik wokalny
Ewa Mentel

kierownik zespołu wokalnego
Jan Wierzbica

kierownik zespołu baletowego
Janusz Krzypkowski

koordynator pracy artystycznej
Ewa Nowiaszak

kierownik Biura Obsługi Widzów
Barbara Chodacka

TEATR
ROZRYWKI

opracowanie graficzne
Dariusz Nowak-Nora

redakcja
Paweł Gabara

w programie wykorzystano m. in. materiały Teatru Powszechnego w Łodzi

X PRESS

© Wszelkie prawa zastrzeżone